

LIETUVOS POLICIJOS GENERALINIO KOMISARO
Į S A K Y M A S

DĖL LIETUVOS POLICIJOS PAREIGŪNŲ ETIKOS KODEKSO PATVIRTINIMO

2004 m. liepos 16 d. Nr. V-347
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo (Žin., 2000, Nr. 90-2777) 12 straipsnio 3 dalies ir Valstybės tarnybos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 66-2130; 2002, 45-1708) 15 straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostatomis:

1. T v i r t i n u Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodeksą (pridedama).
2. P a v e d u policijos įstaigų vadovams įsigaliojus Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodeksui supažindinti su juo pavaldžius policijos pareigūnus ir principingai reaguoti į Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodekso normų pažeidimus.
3. S k e l b i u įsakymą Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos interneto svetainėje.

POLICIJOS GENERALINIS KOMISARAS VYTAUTAS GRIGARAVIČIUS

PATVIRTINTA
Lietuvos policijos generalinio
komisaro 2004 m. liepos 16 d.
įsakymu Nr. V-347

LIETUVOS POLICIJOS PAREIGŪNŲ ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodekso (toliau - Kodeksas) tikslas - suteikti policijos pareigūnui dorovinius orientyrus, padėti formuoti doroviniams poreikiams, prisidėti prie dorovinių santykių kūrimo ir įtvirtinimo visuomenėje bei prie policijos pareigūnų dorovinės atsakomybės jausmo puoselėjimo ir išsaugojimo, stiprinti policijos pareigūno autoritetą saugant ir gerbiant asmens teises ir laisves, įtvirtintas tiek nacionaliniuose, tiek ir tarptautiniuose teisės aktuose.

2. Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu, Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymu, Vidaus tarnybos statutu, Valstybės tarnautojų veiklos etikos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 968, Europos Tarybos Ministrų Komiteto priimta rekomendacija Rec (2001) 10 "Dėl Europos policijos etikos kodekso", Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos rezoliucija 690 (1979) "Dėl deklaracijos apie policiją", Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais teisės aktais.

II. POLICIJOS PAREIGŪNO PROFESINĖS ETIKOS PRINCIPAI

3. Tarnyba policijoje grindžiama šiais profesinės etikos principais: pagarbos žmogui ir valstybei, teisingumo, sąžiningumo, nesavanaudiškumo, padorumo, nešališkumo, atsakomybės, viešumo, pavyzdingumo.

III. POLICIJOS PAREIGŪNO ELGESYS TARNYBOS METU

4. Policijos pareigūnas tarnybinėje veikloje turi vadovautis šiomis nuostatomis:

- 4.1. gerbti ir ginti kiekvieno žmogaus orumą bei pagrindines teises ir laisves;
- 4.2. užtikrinti kiekvieno sulaikyto asmens teisių ir laisvių apsaugą, o prireikus imtis neatidėliotinių priemonių, kad jam būtų suteikta medicinos ar kita būtina pagalba;
- 4.3. neatlikti, neskatinti ir kitaip netoleruoti jokių kankinimo, nežmoniško ar žeminančio orumą elgesio aktų;
- 4.4. naudoti jėgą tik tuo atveju, kai tai neišvengiamai būtina, ir tik teisėtam tikslui pasiekti;
- 4.5. į asmens privatų gyvenimą kištis tik neišvengiamo būtinumo atveju ir tik siekdamas teisėto tikslo;
- 4.6. saugoti profesinę garbę, savo gerą vardą ir elgtis taip, kad savo veiksmais ar elgesiu nežemintų policijos pareigūno vardo;
- 4.7. besąlygiškai gerbti visus asmenis, neatsižvelgiant į jų tautybę ar kilmę, socialinę padėtį, politinius, religinius, filosofinius įsitikinimus;
- 4.8. veikti sąžiningai, su pagarba visuomenei, įvertinti situacijas, kai susiduriama su labiausiai pažeidžiamų asmenų grupėmis;
- 4.9. būti teisingam, nešališkam, užtikrinti, kad jo priimami sprendimai būtų teisėti ir objektyvūs, be savanaudiškų paskatų;
- 4.10. laiku ir tiksliai vykdyti savo tiesioginio vadovo nurodymus ir pavedimus. Apie pavedimus ir nurodymus, kurie prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams, kitiems teisės aktams, pranešti tiesioginiam arba aukštesnio lygio vadovui;
- 4.11. informuoti kolegas apie pastebėtas jų padarytas klaidas, taip pat pateikti savo pastabas ar siūlymus;
- 4.12. nepasiduoti valdžios ir valdymo institucijų, pareigūnų, visuomenės informavimo priemonių, visuomenės bei atskirų piliečių ir kitų asmenų neteisėtai įtakai;
- 4.13. su asmenimis bendrauti mandagiai ir dalykiškai, visose situacijose išlikti santūriam ir taktiškam;
- 4.14. vengti viešų ir privačių interesų konflikto, spręsti visus kylančius konfliktus taip, kad būtų apginti viešieji interesai;
- 4.15. pranešti vadovui ir, jam pritarus, nevykdyti užduoties, jeigu yra interesų konfliktas arba turima argumentų, jog privataus pobūdžio aplinkybės gali pakenkti valstybės ir policijos prestižui;
- 4.16. viešai nereikšti politinių pažiūrų;
- 4.17. skatinti gerus santykius su bendruomene, nevyriausybinėmis organizacijomis ir kitais visuomenės atstovais bei jų iniciatyvą įgyvendinant nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų prevencijos priemones;
- 4.18. būti pasirengęs informuoti apie savo priklausymą policijai ir nurodyti profesinį rangą. Tarnybinį pažymėjimą bei identifikavimo ženklą naudoti tik vykdydamas tarnybines pareigas teisės aktų nustatyta tvarka, vertinti juos ir saugoti;
- 4.19. priimti sprendimus, susijusius su tarnybine veikla (įskaitant paskyrimus į pareigas, sprendimus dėl konkursų laimėtojų, rekomendacijas skirti policijos pareigūnams apdovanojimus ir priedus ir kt.), vadovaudamasis asmenų pranašumais ir nuopelnais;
- 4.20. vengti piktybiškai sakyti netiesą;

4.21. neskelbti informacijos, kuri policijos pareigūnui patikima tarnybos metu, jos neatskleisti, neprarasti ir neperduoti asmenims, neįgaliotiems jos sužinoti;

4.22. teisės pažeidimo vietoje būti dėmesingam ir paslaugiam nukentėjusiesiems, stengtis padėti, išklaudyti, nuraminti ir žmogiškai juos atjausti;

4.23. vengti bet kokių viešų komentarų apie nusikalstamos veikos atskleidimo perspektyvas, galimą kaltę ir kitus tik tyrimo metu spręstinus klausimus;

4.24. nepiktnaudžiauti psichiką veikiančiomis medžiagomis;

4.25. tobulinti savo kalbos ir bendravimo kultūrą;

4.26. rūpintis, kad darbo vieta visada būtų tvarkinga;

4.27. dėvėdamas uniformą ar kitus drabužius, visada būti tvarkingam;

4.28. vadovautis visuotinai priimtomis moralės normomis, savo elgesiu stengtis būti pavyzdžiu kitiems asmenims;

4.29. naudotis tomis pačiomis pilietinėmis teisėmis kaip ir kiti asmenys. Atminti, kad kai kurios iš šių teisių, esant tam tikroms aplinkybėms, gali būti ribojamos įstatymo.

IV. POLICIJOS PAREIGŪNŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

5. Policijos pareigūnų tarpusavio santykiai grindžiami pasitikėjimu, sąžiningumu, savitarpio pagalba, lygiateisiškumu, tolerancija ir taktiškumu.

6. Policijos pareigūnai negali varžyti vieni kitų teisių ar teikti privilegijų dėl lyties, kilmės, kalbos, socialinės padėties, religijos, amžiaus, įsitikinimų ar pažiūrų.

7. Policijos pareigūnas privalo vengti:

7.1. asmens žeminimo ar įžeidinėjimo;

7.2. policijos pareigūno charakterio, jam būdingų savybių viešo aptarimo;

7.3. policijos pareigūno darbo ar nuosavybės menkinimo;

7.4. apkalbų, šmeižto skleidimo;

7.5. nesantaikos kurstymo naudojantis pareigybiniais ar psichologiniais privalumais;

7.6. neigiamų emocijų demonstravimo;

7.7. tiesioginio ar netiesioginio priekabiavimo formų, sukuriančių bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

8. Policijos pareigūnas turi laikytis solidarumo su savo kolegomis, ginti juos nuo nepagrįstos kritikos ir netinkamos įtakos, tačiau netoleruoti kolegų daromų teisės pažeidimų.

9. Policijos pareigūnas, bendraudamas su kolegomis, privalo elgtis pagarbiai, vadovaudamasis principu, kad kiekvienas asmuo turi teisę į savo nuomonę visais klausimais.

10. Darbo metu kilusius nesutarimus policijos pareigūnai turi spręsti aptardami juos tarpusavyje.

11. Pastebėjęs vadovo klaidą, policijos pareigūnas turi taktiškai (tik asmeniškai) jam apie tai pranešti.

V. PROFESINĖS ETIKOS REIKALAVIMAI VADOVAUJANTIEMS POLICIJOS PAREIGŪNAMS

12. Vadovaujantis policijos pareigūnas privalo laikytis šių nuostatų:

12.1. stengtis sukurti vadovaujama kolektyve darbingą ir draugišką aplinką, užkirsti kelią konfliktams, šalinti nesutarimų priežastis;

12.2. su pavaldžiais pareigūnais bendrauti ir nurodymus jiems duoti mandagiai;

12.3. pastebėjus pavaldžių pareigūnų daromas klaidas, imtis neatidėliotinų veiksmų siekiant jas ištaisyti, išvengti tolesnių neigiamų padarinių;

12.4. pastabas dėl pavaldžių pareigūnų klaidų ir darbo trūkumų reikšti korektiškai, jei įmanoma - nedalyvaujant kitiems policijos pareigūnams;

- 12.5. paskirstyti darbą vadovaujama kolektyve tolygiai, kad būtų maksimaliai panaudotos kiekvieno pavaldinio galimybės ir profesinė kvalifikacija;
- 12.6. duoti aiškius, suprantamus ir nedviprasmiškus pavedimus;
- 12.7. viešai nereikšti savo simpatijų ir antipatijų pavaldiniams bei kitiems pareigūnams, vertinti pavaldinius pagal jų dalykines savybes;
- 12.8. skatinti pavaldinius reikšti savo nuomonę ir ją išklausti;
- 12.9. tinkamai įvertinti pavaldinių darbo pasiekimus, viešai pagerbti pasižymėjusius pareigūnus;
- 12.10. būti reikiam pavaldiniams ir visiems vienodai teisingam, visada prisiminti, kad savo elgesiu ir darbu jis rodo jiems pavyzdį.
13. Vadovaujantis policijos pareigūnas taip pat turi veikti taip, kad jam pavaldūs policijos pareigūnai:
 - 13.1. gautų policijos darbo pobūdį atitinkantį atlyginimą, socialines bei specialias sveikatos saugos ir saugumo garantijas;
 - 13.2. būtų ginami valstybės dėl prieš jį panaudotų grasinimų, smurto, įžeidimų, šmeižto ir kitų teisės pažeidimų, kai jis tapo šių teisės pažeidimų auka atlikdamas tarnybines funkcijas;
 - 13.3. galėtų atlikti pavestas funkcijas tokiomis profesinėmis, psichologinėmis ir materialinėmis aplinkybėmis, kurios sudarytų galimybes laikytis tokių veiklos principų, kaip sąžiningumas, nešališkumas, orumas;
 - 13.4. būtų apginti ir paremti vadovybės, iškilus nepagrįstiems kitų asmenų kaltinimams dėl pavestų funkcijų atlikimo.

VI. POLICIJOS PAREIGŪNO ELGESYS NE TARNYBOS METU

14. Ne tarnybos metu policijos pareigūnas turi vadovautis šiomis nuostatomis:
 - 14.1. elgtis pagal visuotinai priimtas elgesio normas ir savo elgesiu, drausme, kultūra stengtis būti pavyzdžiu kitiems asmenims, visada prisiminti, kad pagal jo elgesį sprendžiama apie visą policiją ir jos pareigūnus;
 - 14.2. nepiktinaudžiauti einamomis pareigomis, nenaudoti dokumentų, patvirtinančių einamas pareigas ir suteiktus įgaliojimus, siekiant paveikti kitus asmenis priimti jam palankų sprendimą;
 - 14.3. privatų gyvenimą tvarkyti taip, kad nenukentėtų tarnybos interesai ir policijos pareigūno reputacija;
 - 14.4. vengti asmeninių santykių su asmenimis, žinomai susijusiais su nusikaltimų darymu, jeigu tai pakenktų policijos įvaizdžiui ir prestižui, išskyrus atvejus, kai toks bendravimas susijęs su tarnybinių pareigų atlikimu;
 - 14.5. patekęs į eismo įvykį, jei vairavo transporto priemonę, ar kitą konfliktinę situaciją, kuri gali sukelti visuomenės susidomėjimą ir teisinių padarinių, privalo nedelsdamas apie tai pranešti savo tiesioginiam vadovui.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Lietuvos policijos generalinio komisaro
2006 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. 5-V-733
(Žin. 2006, Nr. 135-5141) redakcija
Laikytis šio Kodekso reikalavimų – kiekvieno policijos pareigūno pareiga ir garbės reikalas, o jų pažeidimas smerkiamas ir užtraukia moralinę bei kompetentingų pareigūnų sprendimu – tarnybines atsakomybę.
16. Lietuvos policijos generalinio komisaro
2005 m. birželio 16 d. įsakymo Nr. 5-V-366

(nuo 2005 m. birželio 29 d.)

(Žin., 2005, Nr. 79-2883) redakcija

Šio Kodekso normų laikymąsi kontroliuoja Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Tarnybinės etikos komisija bei policijos įstaigų vadovų įsakymais sudarytos policijos įstaigų tarnybinės etikos komisijos pagal kompetenciją.

17. Lietuvos policijos generalinio komisaro

2005 m. birželio 16 d. įsakymo Nr. 5-V-366

(nuo 2005 m. birželio 29 d.)

(Žin., 2005, Nr. 79-2883) redakcija

Jei policijos pareigūno elgesys profesinėje veikloje nereglamentuojamas Vidaus tarnybos statuto, kitų įstatymų arba šio Kodekso, jis privalo laikytis policijos praktikoje susiformavusių tradicijų, kurių turinys atitinka bendrus etikos ir dorovės principus.
